

Ол. Басіи.

За щастя оманюю..

0.877.

ОЛЕСЬ БАБІЙ

ВА **ЩАСТЯ ОМАНОЮ**

ЕРОТИКИ.

ОЛЕСЬ БАБІЙ

ЗА ЩАСТЯ ОМАНОЮ...

(ЕРОТИКИ).

За Світлою

~~45.871~~

Львів — 1930.

ВИДАВНИЦТВО „НОВИНА“.

Львів. Бібліотека

Львівська державна
наукова бібліотека

156

ВЕСНЯНЕ.

Я вже достиглий, як в жнива колос.
В тебе п'ятнацята щойно весна.
Та жайворонковий срібний твій голос —
Душу сколихує мені до дна.

В ранці ти бігаєш все по подвір'ю,
Граючись з песиком, або мячем —
Сієш ти, вієш ти радість безмірну,
Скрившись від мене поза кущем.

В тебе ще погляди чисті, безмовні —
В тебе ще усмішка, як у дітей,
Та на устах твоїх пісні любовні,
Туга є в кутиках твоїх очей.

В тебе суконочка ще по коліна;
Сам я не знаю ще хто ти така:
Трошки ти панночка, трошки дитина, —
Буде метеличок із червачка.

Тихо дримає ще серце у грудях —
Ще не захмарена нічка твоя;
Завтра те серце вже хлопці розбудять.
Хто буде перший? Він ...А може я?

— 0 —

ТАНЦЮВАЛА ГРЕЧНА ПАННА.

Танцювала на забаві гречна панна.
Танцювала в ясній салі опівночі.
Була гожа, як у лісі в горах ланя,
А весела, як струмок, що з гір буркоче.

Трублять труби: жарт і сміх сплелись акордом, —
І спочинку тут не знає повний келих.
Вина! І пісні пеаном гордим,
А та панна лине в танець, як метелик.

Бо то бубни як забубнять, забубочуть,
Налетить на серце радість, буря полем:
Зажевріють, блиснуть блиском в панни очі
І летить вона у танець — колом, колом.

І танцює з нею хлопець без устанку.
Видно, видно, що він тайну в серці криє.
Видно, видно, що він любить ту панянку —
Та сказати їй не вміє, не посміє.

Але сталась гречній панні зла пригода:
Розплелись в таночку коси, волос феї;
Втікла панна ген зі салі до города,
Щоби хлопці не сміялися із неї.

В чорній пільмі чеше косу панна гречна.
І тремтить, як лиш в саду десь крикне галка,
Бо в ночі в садку і страшно й небезпечно.
І спішить, бо вальса любить вона змалку.

Та нараз? Ох, що за жах! Надходить легінь,
Танцюрист, стидливий той її хлопчина:
— „Ах, ви тут? — Коса розплелась.. впав десь
(гребінь...

І забилося в грудях серце, як пташина.

Хтось поміг шукати гребінь в пільмі чорній,
Хтось шептав слова солодкі наче з казки,
Хтось поклявся, що може смерть його пригорне,
Як вона не подарує щастя, ласки.

Хтось признався, що кохає не від нині,
Що марніє мов на сонці в південь роси,
Хтось головку гладив ніжно тій дівчині
І розбурхав іще душе її коси.

І вертала панна в салю так несміло —
З нею йшов гультай, той злодій від цілунків.
Билось серце, паленіло личко біле,
Була п'яна гречна панна, гей без трунків.

А зпівночі, як скінчились танці модні,
То шептала гречній панні добра мати:
„Доню моя! Ти нечесана сьогодні?
Ох, якеж ти дитя моє пелехате!“

ДО НЕЇ.

Пришли мені листок дрібний.
Два словечка. Одно. Я молю!
На кораблі моїх надій,
Пливу по океані болю.

Де впаде мій тужливий зір,
Журба усюди безнадійна.
Залила туга весь простір,
Немов потопа та біблійна...

А ти голубкою прилинь...
Листочок, картку щирослівну,
На корабель понад глибинь,
Внеси немов галузь оливну.

Нехай зрадію від новин
Післанця прощення сьогодні,
Що вже кінчається проклін. —
Дні ласки йдуть, ті дні Господні.

Як лиш веселка гляне з хмар,
Імлу розвіє сіру, сіру,
Поставлю серце на вівтар,
Спалю з пісень тобі офіру.

СВІТЛО В НОЧІ.

Село заснуло тихим сном.
В хатинах світла згасли.
Лиш за однісеньким вікном —
Палає світло ясне.

У тихий сад, у тьму нічну,
Крадеться світла смуга.
Гей, хто там досі не заснув?
Хто жде сестри чи друга?

Чи може хто недужий сам
При світлі жде там ранку?
Чи мама встала діточкам
Співати колисанку?

Ні, не недужий жде там дня,
Не засвітила мати.
Мене красуня жде одна,
Мене жде привітати...

Ось в тій хатині в тишині
Сьогодні перша стріча;
Тому так пізно у вікні
Одна палає свіча...

За хвилю згасне той вогонь
І буде темно, чорно...
Уста торкнуться в тьмі долонь...
І хтось когось пригорне...

GRETCHEN.

Там, де не ждемо, де не шукаєм,
Знайдемо скарби, знайдемо там;
Щастя, мов тінь од того втікає,
Хто здоганяє тінь свою сам.

Ждав я на тебе, моя кохана
В місті суєтнім, салях ясных. —
Тиж така проста із провінції панна,
Що й не догляне тебе жених.

Ждав я, що будеш казка і тайна,
Сфінксом тебе я в снах малював,
Тиж така скромна, тиха, звичайна —
Наче та Гретхен, що кохав її Фавст.

Дай мені радість, розкіш єдина,
Дай позабуть суєту суєти!
Хай хоч один раз крикну: „Хвилино!
Стань! Не минай, бо прекрасна є ти!“

НА КОНЦЕРТІ.

Як граєш ти на сцені, на роялі,
Не знаєш ти і не вгадаєш, ні.
Що на бальконі вяне хтось із жалю,
Що пісні серця твого — не мені.

Як ти в сонату всю вкладаєш душу
Палку і ніжну, як душа Кармен,
То я тоді думати завжди мушу,
Що в тебе очі, як розквітлий лен.

Вибач мені! Нераз не переливу
Дзвінких акордів слухаю пустих,
А мрію, що твою головку злотогриву
Так радоб я погладив, попестив.

Чи маю душу так немюзикальну?
Чи справді я у музиці трофан,
Бо все почувши гру твою криштальну,
Зітхаю: „Ах, обняти раз твій стан!“

Так. Я профан у музиці страшенний
Бо на концерті думку все сную!
Ти граєш ніжно й гарно тут на сцені;
Та ще ніжніше шепчеш: „Я люблю“.

Акорд урвавсь, ти перестала грати —
І вже жовсім не знаю тепер,
Що більше я люблю? твої сонати?
Чи може більше я люблю тебе?

В ГОДИНУ ТУГИ.

Втомилася...

Душа моя схилилася,
Мов бурею прибитий лан,
Пшеничний лан.

Ударив град, ударив грім —
Прибив пшеницю хмаролім.
І колос гордий злотогрив
Намул залив...

А хтось усміхнений прибіг
З розстай-доріг
На переліг у тан.

Весняним леготом,
Майнув —

І сколихнув
Поза селом.

Прибитий лан.

Пшеничним шумам в унісон
Розсипав трелі жайворон.

-- „Ой, сонце, світло! Щез туман...

Гей, вітроньку тобі поклін!“

Не слуха вітер моїх слів...

Полинувши до інших нив...

Всміхається, любується,

З житами він цілюється...

А лан пшеничний шле проклін:

— Чому підняв мене чому?

І полишив саму, саму....

На сум і біль,

Серед німих, широких піль?“

А як прийде чар-ніченька,

То сльози лле пшениченька.

Як вітер йде з житами в тан,

То плаче лан, пшеничний лан:

На шовках скошених покос

Краплини рос.....

СТРІЧА.

(О. Ф.)

Це було давно. Певно мало й тямиш.
Як лиш почались дні весняних літ.
Йдучи у бій кривавими путями,
Побачив я тебе мов ярий квіт.

Хотілося мені той ярий квіт зірвати,
І пригорнуть ласкаво до грудей.
Щоб ти мене любила хоч як брата,
В той час буйний, бурхливий, боєвий.

Та доля зла нас вчасно розлучила,
І розійшлись дороги та стежки.
Пропала юність і краса та сила,
За ті літа розстання переважкі.

Гей, скільки то прожито, пережито,
За ті літа розстання — й не збагнеш.
І скільки уст цілованих укрито,
Ти не счислиш і не вгадаєш теж.

А нині ми мов мореплавці друзі,
Зустрілися на морі життевім.
Пливуть розмови, як потоки в лузі...
І пристанню для мене знов твій дім...

Ділили нас розстання довголітні,
Єднав нас сон, що навіть не здійснивсь.
Та нині ми такі і близькі й рідні...
Рідніщі, як у перші дні весни...

Так рідними, що хочеться благати:
— Позволь мені хоч нині в осені,
Той давний цвіт несплямлений зірвати,
Хоч нині братом, другом будь мені!!...

Л И С Т.

Я вже забув і тебе. Це-ж було так давно, не нині.
І ти вже напевно забула добро все і зло.
Нас ділять простори і ріки і гори захмарені, сині,
І снами здається усе, що колись наче рай нам цвіло.

Час, мов збиточник пустун так незаметно стер він
(рукою,

Усе, що різьбила ти в серці мійому колись
(в давнині.

І все десь поплило мов листя калини ген ген за
(водою,

А хвиля принесла нові подарунки і смутки тобі
(і мені.

Але буває нераз — ти лист присилаєш до мене,
Приходить нечаяно післанець від тебе сюди

(в чужину,
Хоч серце моє, то озеро мертве, закляте, холодне

(студене,
Твій лист ніби лебідь сколихує крильми душі

(глибину.

В пізну осінню ніч, у самотній хатині холодній,
Як вглиблююсь в тайни сторінки Рабіндранатових

(книг —

Являється спомин один, потім другий, і просять,
(мов діти голодні:

— Всміхнись, по головці погладь! бо прийшли ми
(з далеких доріг...

Тихо... я згадую знов те село, і ліси ті смеречні,
Гостину твою там у мене. Чи тямиш?... черешні...
(садок...

Розмови безжурні і жарти, утіхи невинні сердечні...
Мандрівку житами над річку межею, ген-ген
(у лісок?

Бачу, так бачу я знов: колихається лан в полі ген
(там,

Як море; на морі нас двоє. А всюди — поля
(і безкрай.

Десь дзвонить перепел, а твій сміх гомонить
(акомпаніяментом

І манить нас до себе зелений, розспіваний гай.

І чомусь у душі ніби десь проспівали гаїлку,

А в серці лелії розквітли і стеляться ген на поля.

І готова ідиля: ти заслухана в гомін пастирської
(сопілки,

А я в шум, ланів, що шепочуть: „Лілі, твоя, Лілі
(твоя...

В хвилю таку хтось торкне вже поржавілі струни,
І пісня забута дзвенить так чиста, як сльози дітей,
(і кришталь.

То будиться мертва любов, повстає із отвертої
(труни.

Самітність цілує листок твій пахучий і шепче: —
(„За пізно твій жаль“.

ПОТІШИВСЯ.

Даєш мені солодку тишину,
Даєш погоду весняного ранку,
Аж біля тебе серцем я спічну,
Забуду вчора втрачену коханку.

Даєш мені ласкавість тихих слів,
Вертаєш знов утрачену надію.
Біля тамтої я лише терпів,
А біля тебе я лише радію.

І вже тамта для мене тільки сон,
Важкий, болючий мов затрута рана,
А ти мені — пісень весільних тон,
А ти вино, яким душа вся п'яна.

Ходім у ліс, ходім у тишину,
Ходім у вечір в парк на погулянку!
Аж біля тебе серцем я спічну,
І позабуду втрачену коханку.

НА СВІЖУ МОГИЛУ.

(Памяти самовбивниці Марушки Дурбаківної).

Неначе повість: Раз весною,
Як сонце скрилось за гору,
Йдучи алеєю зі мною,
Сказала Ти: „За рік умру“.

Умру, а ти мій давній друже,
Згадай слова мої, в цей день,
І обіцяй мені ось тут-же,
На гріб мій кинуть жмут пісень“.

Та я юнак був вітрогонний,
Не зваживши погроз твоїх,
Розсіяв жарти на загони,
І взяв слова твої на сміх.

І рік минув. Зла вістка круком:
Ти вже покинула цей світ!
На себе ти підняла руку,
Сповняючи страшний обіт.

* * *

І лине спогад: Рідна хата —
В гурті розспіваних дівчат,
Мала, бундючна, пелехата,
Ідеш до школи через сад.

Ти все під церквою старою,
Найкраща зміж дівочих пар.
— Та камінцями за тобою,
Кидаю я — пустий школяр.

Та твоя гордість так приманна,
Що хоч у нас діточий зріст,
То я до тебе: „панно, панно!
Пришли мені любовний лист!“

Вже не камінчик, тільки часто
Несмілий погляд зміж юрби:
„Приніс тобі я з літа рясту!
Хоч я тебе ще вчора бив.“

Та горда ти мов королівна:
„Собі я кину світ до ніг!“
А нині ти всім смертним рівна:
Могила, цвинтар, трумна, сніг...

* * *

Ось другий спогад: хуртовина...
Танцює світом Бог війни.
А в нас любов, як та калина
Цвіте у тінях тишини.

І я утомлений борнею,
Знайшов у тебе супокій.
Любовю тихою своєю
Гоїла ти мій біль гіркий.

О, скільки мрій і дум крилатих
Тоді, як скрізь росли хрести —
Плекали ми в твоїй кімнаті
Лиш знаю я, лиш знала ти!

А потім ти в чужі табори,
За рідний край, в тюрму, арешт —
А я з Карпат по Кримські Гори
У бій, за рідний палімпсест.

На полі бою в мене туга,
В наметах привид чорних кіс —
В ніч темну я про тебе думав,
Опершися об ржавий кріс.

І я вернув, і стріча в гаю,
А ти сумна, як листопад:
— Неволя знов у нашім краю,
Біль серце випив наче гад“.

І те чоло, яке щоденно
Вкривав цілунками мій шал,
Поцілувала сталь студена —
Злий смертоносний самопал...

А нині плач і гомін дзвонів
На чужину не долетів:
І з чужини на похорони
Цю пісню шлю замість вінків...

II.

ЖМУТОК ДРУГИЙ.

Тій, що дарувала мені найвисчу
радість і найглибший біль мого жит-
тя, — присвячую.

ДРУГА.

Якби я міг словам твоїм повірять,
Якби я міг?
Я кинувби пісні, мої офіри
Тобі до ніг.

Якби я міг повірять, що кохання
Не тільки жарт,
То розцвілаб душа моя в останнє
Як ненюфар.

Забудь мене... таж досі в серці рана.
Дарма, дарма, —
Була така ласкава тиха панна
І вже нема.

Тамта була найліпша з між найліпших,
Принесла ад.
То щож мені принесеш ти? Ще більше
Терпінь і зрад.

Покинь мене! Не вірю вже нікому. —
Усе мана...
Любов і віру вбила в серці мому
Тамта, вона.

ЩЕ РАЗ.

І знов і знов я піднімаю келих!
Ще раз ще раз ловити хочу мрію;
Хоч може знов я серця не загірю,
А крила знов спалю немов метелик.

Ось перший раз на стрічі ми з тобою —
Та наче брат я вже для тебе рідний.
Вінчав нас в лісі біль життя всесвітний.
Благословив холодною рукою.

І ось ідем лісами, оболонням,
Там річка, поле, ліс, берези шуми
Лиш роси, що падуть, нас будять зі задуми,
В моїх руках твоя дрібна долоня...

Любов нераз народжується з болю,
Не з радости, не юного похмілля:
Прийдешні дні напевно нас розділять
Та нині будь моя, бо солодко з тобою...

— 0 —

В САДІ.

Який бо то веселий нині сад!
Який то він весняно знов зелений! —
Мов тішиться, що в мене свято свят, —
Що ти прибігла в сутінки до мене.

Клянуся! Чуеш? Навіть соловій
Співа гарніш сьогодні як що ранку!
Я гнівався на тебе день цілий,
А нині знов я твій, я твій панянку!

Ось ти біжиш до мене серед рож.
Не знаю, хто ніжніщий? Ти, чи рожа?
Як жаль, що втіхи висловить не мож
Ні виспівать в піснях, яка ти гожа.

Як добре, що ми гнівались весь день:
По бурі сонце все ясніще сяє;
То була хмарка, хмарочка лишень,
Що затінила небо нам безкрає.

Слова лиш тінь почувань? Нащо слів?
Ні, всеж тобі скажу важну новину:
Що я люблю тебе уже сім днів
Ще сім днів напевно не покину.

В ДОРОГУ.

Нині в останне тебе вижидаю
В парку де стязкою вються стежки;
Завтра на стежку цю приблукають
Лиш мої спогади мандрівники.

Нині в останне прилинеш на стрічу,
Ніжно погладиш волос ти мій;

Завтра ту стрічу увіковічну

Піснею лиш в самотині німій:

Ось ти ідеш поміж зелень барвінку...?

Леле! Чогож ти мов пісня сумна?

— „Милий! Із книги найкращу сторінку

Вирве нам завтра доля грізна!

— Сонце! всміхнись, хоч там хмари вже
(линуть.

Завтра хай смерть! Нині втіхи пора;

Все, що прекрасне, лиш тріває хвилину,

Все, що святе, народившись, вмира...

1926.

АРИСТОКРАТЦІ.

Моя душа така звичайна і проста:
(Співучий птах нераз є вбраний сіроперо),
Я пишу олівцем любовного листа
На сплямленім шматку газетного паперу.

На серці, на моім село лишило слід.
Душа моя й тепер ще пахне сінокосом —
І хочеться нераз іти, як йшов мій дід
До дівчини з ціпком, в кожусі, але босо.

Страшний то диссонанс: ти панна з тих родин,
Де на мій хлопський рід глядять бундючно,
(з горда.

Я-ж квітка лісова, занесена з низин
До панського саду, у тінь алеї льорда.

Тебе кортить чарлстон, багатство, блеск і рух;
Ще й подорож над Ніль (щасливої дороги!).
Мені все сниться ще лиш матерний фартух
І ліс, в якому я воли пас круторогі.

Тобі я не рівня, ти зовсім не така
Манірна ти мов кіт, розпещена бонтоном;
Не сіном пахне вже твоя дрібна рука,
Твій волос чути все якимсь одеколоном.

Та вір, слова ось ті диктує не одчай,
Я вірю, що тебе панянка зловлю, зловлю:
Я бачив що панни нераз ідуть у гай
І цвіт лісний, сільський цілують із любовю.

Моя душа немов забуте озерце
Укрите в горах десь в чагарнику лісному;
Та в казці й княжна раз, вмиваючи лице
Ув озері гірським, на смерть втопилась в ньому.

3 ЛИСТІВ.

Ще розділює нас тільки осінь похмура,
Не багато ще днів покотилось за днями.
А вже в піснях моїх туга - сум трубадура,
Що далеко лишив серця свого даму.

Як стрічалися ми там нераз і не двічі,
Я любив тебе так, ніби квітку, оздобу.
А тепер — чи це ти? Чи то знов Беатріче,
За якою іде сум поета до гробу?

Якби можна списать на папір цеї картки
Мою тугу, яку знає ніч лиш безсонна,
То я давби світам знов сонати Петрарки,
Задзвенілаби знов пісня пісень Соломона.

Вечір... Сам я... весь світ наче замкнена трумна,
Дзвонять, дзвонять в душі строф майбутні хорей:
В цю годину я вже ждав на тебе зполудня,
Там на цвинтарі, де моїх снів мавзолеї.

Дзвонять, дзвонять в душі і кладуться барвисто
На папір, на яким ти лиш букви доглянеш,
І не знати меш ти, що в словах цього листа
Біль розлитий і сум, як звук псальми в органах.

ЗЛОДІЙ.

Біля твоєї білої хати
Дрімає тихий сад.
Про нього мігби поет писати
Найкращу із балад.

Люди говорять, як місяць сходить
Над річку, над гайки,
Я твої вишні в саді городі
Зриваю потайки.

Люди говорять, але не знають
Що той садок мій храм,
Що в нічку вишні я ізриваю
З тобою, а не сам.

Люди говорять лукаві сплетні,
Що вишні я краду,
Але не знають про всі секретні
Цілунки в тім саду.

Люди говорять, що я голодний,
Тому я вишні рвав.
А я на правду страшенний злодій, —
Я в тебе серце вкрав.

С О Н.

І знов мені приснився усміх твій,
І знов мені приснився він сьогодні.
Веселки відблиск впав на плеса водні,
На чорну хлань у мертвому ставі.
То була ніч, коли то буровій
Ломав нещадно цвіти огородні,
Тоді то в сні, в самотности холодній
Побачив я ласкавий усміх твій.
Прокинувшись по сні моїм глибокім
Твій усміх я вже згадую у болю,
І каменем проклін паде на ложе.
Так вязень, що на мить із поза крати оком
Побачить сонце, дуще кляне долю,
Що завжди сонця бачити не може.

— 0 —

З ЛИСТІВ.

Нераз уже не два тебе в душі кляню я,
Нераз уже не два я гнівався на тебе.
Всі знають, що як муж-у горю засумує,
То гніватись йому на когонебудь треба.

Та як згадаю лиш веселкові хвилини,
Березові ліси і перші ясні стрічі,
То я прощаю знов усі твої провини,
Усі твої гріхи, яких і Бог не злічить.

Тому забудь, пробач усе, що було досі,
Всі докори прости і кривди, що я вдіяв.
Цеж правда, що любов не роскоші приносить,
Лише солодкий біль, загублену надію.

Нераз уже, не два я присягав єдина,
Що кину я тебе, що іншу, ліпшу знайду;
І докори з душі, як злива градовинна
На тебе падали — цвітко едельвайсу.

Та як лише колись на образ твій погляну,
Як в музиці зловлю я спогад твого слова,
Благословлю тебе і кожну мою рану
І знов, і знов я твій, — і все і знов на ново.

НЕВДАЧА.

Багато радості в житті, —
Мені даруеш панно:
Не знала мати,
Що ми із хати,
В садок утікли в укритті,
На першу стрічу рано.
Мов птахи злякані градом
Сховались ми у глушу.
Солодка мить...
— Мій хлопче, цить...!
Бо мама... чуеш? за садом!
— Не пущу, ой не пущу! —
І ти тремтиш мов та лоза,
Вітрами бита в полію;
Яка краса, яка краса:
В твоїх очах блистить сльоза
Страху, утіхи, болю...
Написано в очах твоїх,
Що прагнеш роскоші, утіх.
Сльозу зітру устами...
А нагло? — „Доню! Де ти? Ах!“
— Пусти! Боюся!
Йде матуся! —

І зникла ти в кущах, садах,
Мов ланя злякана стрільцями.
Яж сам іду,
Ген зі саду.
Тебе люблю,
Благословлю,
Але не люблю — мами.

НА ЧУЖИНІ.

Ось так зовсім, зовсім ченаче на пустині:
Ніде, ніщо, ніде — лиш тільки самота.
Що було вчора вже, то буде завтра, нині.
Ось так за днями дні, цілі літа ось так.

Хоч не один я тут, та з ким журбу ділити?
У кого віднайти любов, найвищий скарб?
Коли карає Бог вигнанням свої діти,
Дає ненависть їм, найбільшу зпоміж кар.

І так бреду, бреду самотний і незнаний,
І всюди все когось шукає ще мій зір;
Але кого знайти, хто вірним другом стане
Серед німих пустинь, у царстві зла, зневір?

І скільки раз душа втомившись скитанням,
Шукає ще оаз, листок приходить твій.
Падуть твої слова, роса цілюща рання —
На пальму вирослу в пустині, у німій.

І від листів твоїх відроджуюсь на ново, —
І забуваю вмить ненависть людську, зло.
На берегах чужих одно ласкаве слово,
Це так, як на пісках пустині — джерело.

1927, Прага.

РУКИ ТВОЇ.

Богаті на красу світи, ціла земля
І зорі в ясну ніч і небо срібнолуке, —
Та як часом краси в душі запрагну я,
То згадую тоді твої лиш ніжні руки.

Долонями твоїх коханих добрих рук,
Лиш перлюстки зривать із рожі знад
(Йордану.

І гладити чоло похилене од мук.
Чоло героєві, що в грудях має рану.

І ось бува нераз, коли журба як тьма
На душу упаде, мов хмарою грізною,
Я згадую тоді: що раз один сама

Прийшла до мене ти і ніжною рукою
Погладивши чоло змела з душі терпіння,
Як горлиця крилом змітає павутиння...

МЕФІСТОФЕЛЬ.

Ніколи Вам не розповім,
Що я для Вас писав ті строфи.
Бо в Вас в душі є Херувим,
Але й маленький — Мефістофель.

Хоч я складавби Вам пісні,
Такі як Беатричі Данте, —
Ви хитро скажете мені:
„Який жеж ти смішний романтик!“

Урвать пісень не можу, ні,
Бо я люблю морозні ночі;
Та на мороз і зимний сніг —
Троянд ніхто кидать не схоче.

І щож я вдію? Таж мене
Той Херувим все вабить, кличе.
А Мефістофель геть жене,
Й не каже підходити близче.

Тому я Вам не розповім,
Що я для Вас писав ті строфи,
Бо хоч їх любить Херувим,
То з них сміється Мефістофель.

ЗАГНІВАЛИСЬ.

Загнівався на тебе дуже я.
Ненавистю палає моє око.
Слова мої кусливі мов змія, —
Тебе ранять безжалісно, жорстоко.

Скував серця химерний дивний гнів,
Що йде до нас із духа лябіринту;
А холод той, що віє з моїх слів,
Зв'ялив тебе, як гілку гіяцинту.

Під кригою, я скрив палкі вогні,
Під гніву тіль, — сховав душі горіння.
Навіщо? Так, — забаглося мені
Завдать тобі хоч трішечки терпіння.

Ти так терпиш від цих погроз моїх.
Нехай. Чомусь прийшла мені охота
Пізнати, як солодкий влади гріх,
Тож граю роль гнівливого деспота.

Бо є в тім роскіш і якась краса,
Як по твоїм лиці із болю помарнілім,
Пливе сльоза мав ранішна роса, —
По пелюстку троянди нерозцвілім.

Так солодко відчути міць свою,
Кривавити ніжні серця дівочі;
І смутком душу наливачь твою,
Щоб плакали погідні сині очі.

Не вір в мій гнів, його ти злегковаж:
Молитву я скриваю у проклоні:
Хоч я клянучь тебе, то я твій паж,
Що і життям готов платити Донні.

Г Н І В.

Тобі здається далека панно,
Що маю в серці гнів;
А мені тужно, а мені банно,
Як і за давніх днів.

Ти вже замовкла, вже другу осінь
Не шлеш листів дрібних;
Яж всі багатства оддавби досі,
За твое слово, сміх.

Тоді здається, моя далека,
Що я давно не твій.
Твоя ж хатина, то свята Мекка —
Для моїх снів і мрій.

Тобі здається, що все забув я,
В далекій чужині.
Та від розстання туги подумя
Росте, не гасне, ні.

Тобі здається, то були жарти,
Один любовний миг!
Тиж записала найкращі карти, —
Життя могого книг.

1928, Підкарпатська Україна (Кружльова).

РІК ПІЗНІЩЕ.

Сумує парк безлюдний, сонний, тихий.
— Прийди! прийди! Я жду на тебе тут.
Збери з душі всі жалощі великі,
Як колоски з ланів збирала Рут.

Сумує парк і верби ті плакучі,
Що віттям нас благословили там.
Чому життя усіх, усе розлучить?
З тобою тут блукав я нині сам.

Ось тут обнявшись йшли ми по алеї...
Такий був ясний, як сьогодні день...
Принесла ти отрутні орхідеї,
А я гадав, що то був цвіт вишень.

Я жду-чекаю, але без надії,
Не задзвенить дзвіночками твій сміх;
Впав метеор, що мить лише ясніє —
І п'ятьма знов — на всіх стежках моїх...

—O—

NOCTURNO.

В ночі, мов пугачі повідлітали смутки:
Знов біля мене ти, знов біля мене ти.
Знов бачу віч твоїх блакитні незабудьки,
Що за розстання час устигли розцвісти.

Не прагну більше я нічого, вже нічого.
Мій демон сум заснув край тебе біля ніг.
Я через тебе так терпів, тужив так много,
Ти усміхом своїм сплатила біль мені.

Вже пізна, темна ніч, вже твої очі сонні, —
Але не йди на сон! По роковій розстань
Так хочеться ще раз почути як долоні,
Твої ледіями впадуть мені на скрань.

Я забагато слів сказав тобі любовних,
І забагато я листів писав з чужин,
Та ти не йди на сон, бо все чим серце повне,
Розкаже аж тепер мій погляд, мій один.

Не йди заснуть, не йди. Навіщо сон і мрія?
Хвилина ось така мені найкращий сон:
Я бачу знов тебе, нас двоє... вже зоріє
І ранок дивиться ласкаво до вікон.

II.

І як тебе молить і як тебе благати?
Щоб душу ти мені розкрила в тишині.
Я знаю, що твій дух — немов Сезам багатий,
Але ключів оддати мені не хочеш, ні.

Нераз твій блиск очей, трагічний тон у пісні —
Розказують, що ти вогонь незгаслих зір.
Чомуж для світа ти така як в ночі пізній
Краплина зимних рос на шпилі гордих гір?

Я знаю: Спокій твій не цвіль, не мертва глина,
Твій холод не такий мов криги ледяні.
Твій спокій народивсь із болю, як перлина,
Що родиться зі сліз у морі в глибині.

Не легко все носить холодну маску мертвоу,
Тож хилиться твій дух у ярмах самоти.
Повір! Спалю тобі зі жертв найвищу жертву,
Лиш браму відчини в твоє свята святих.

І святотатцем я повір, повір, не буду,
Не окраду святинь, щоби безчестить їх.
Я прагну раз в житті пізнати найбільше чудо:
Що душі дві одно, що меж немає в них.

III.

Заснула ти, лежиш дрімуча, сонна,
Всміхаючись до привидів і мар.
Я певний, так лише всміхалася Мадонна,
Як снилось їй, що син її, то цар.

Уста твої тремтять у неспокої,
Розхилені в болючий вираз так,
Немов уста дитини боязкої,
Як скаржиться, що мама не верта.

Заснула ти. Хвилюють груди юні,
Тремтять, дріжать, як в чашах двох вино,
Коли уста спянілої красуні
Торкнуться чаш весільних жадібно.

Заснула ти... я схилюсь у покорі...
Та не торкну цілунком уст ні віч,
Хай сниться той, що ніжну пісню творить! —
Тобі у мент цей. Добра ніч!

Г Р А.

Не бачивши напою, спянілим бути можна.
Ти, як вино коштовне п'яниш мене красою:
А п'яною хай буде в житті хвилина кожна,
Бо тільки у похміллі життя стає нам грою.

Та знаю: Я для тебе один, яких є багато:
Лиш епізод незначний житейської баляди;
Любов твоя, химера одного дня нудного,
І тільки гра свавільна для милої розради.

І я ту гру почавши, шукав лише забави —
Жартуючи, із фарси заграв я першу дію,
Надходить друга дія, і я весело, жваво
Кінчати гри не всилі, сміятися не вмію.

Нераз в театрі комік, влюбившись в примадонну,
На сцену йде із нею у фарсі ролю грати.
Сміється він, жартує, цілуючи долоні,
Щоби ту примадонну і гостей звеселяти.

Та в другій дії комік — уже спянілий грою,
Згубив межу, що ділить все гру од почування.
Манить артистка грою, п'янить його красою...
Він чує: Замість фарси — в його душі — кохання.

Так ми з тобою разом почали гру на втіху,
Та чую: мое серце займається вогнями:
Смієшся ти, жартуєш, та я не знаю сміху,
Бо вже весела фарса, змінилася — у драму.

Я фарси вже не граю, гру фарси вже забуто,
Та ти смієшся досі, тобі не видна зміна.
Не смійся, хтось на сцені героїв переплутав:
Явився сумний Вертер на місце Арлекіна.

ЛИСТ.

Мені не жаль, мені не жаль,
Що Вам оддав я мрію кожному:
Душа в Вас чиста, як кришталь,
І Вам до смерти вірить можна.

У кого руки, як у Вас,
У кого усміх — небо ясне,
Той, хоч прийде розстання час,
Не сплямить все святе, вчорашне.

Але так жаль, так жаль мені,
Що Ви зі сну мене збудили,
Що згинув спогад любих днів,
Як в снігу жайворон безсилий.

Але болить душа, болить,
Що лист Ваш словечком проклятим,
У кожному мить мов не велить
Злітатъ до Вас думкам - вірлятам.

Але так жаль, що в пізну ніч,
Як сум на душу тінню ляже,
Не можу пригадати стріч,
А згадую письмо лиш Ваше...

Але так жаль, так жаль тих днів,
Коли мандруючи світами,
Я думкою до Вас летів —
І мандрував без Вас, а з Вами.

Тож вибачте мені той гріх,
Що мое слово, як з отрути:
Ваш лист убив мій юний сміх,
Тож як мені той лист забути?

Відень, 1929.

Я ВАС БАЧИВ.

Пані! Сьогодні я вас бачив!
Ви перебігли по бульварі,
Поміж юрбою, так неначе
Проміньчик мигнув поміж хмари —

Ви усміхались по звичаю.
(В тім усміху є смутки скриті) —
Так, Ви смутні, смутні без краю.
(Правда, що Вам є зле на світі?)

Правда? Ваш дух такий крилатий,
Що йому все і всюди тісно.
Так начеб горлицю звязати
Й замкнути в квіточку залізну.

Я там стояв біля каварні
І думку я про вас леліав:
Пані! Ви нині такі гарні,
Що пригадалась Офелія.

Чом ви так глянули за мною,
Мов подумали: „Волоцюга!“
Хоч я зневажив вас у болю,
То в серці сум по вас і туга...

FINALE.

Спалахкотіло, запалало
Полумя із твоїх листів.
Переорало чорне рало
Всю душу й серце все напів

Ось так, ось так палало ярко
В душі полумя пару літ.
І мрія, мов ця диму хмарка
Все линула тобі у слід.

А нині? Наче інквізитор!
Ти дала присуд: „Все спалить!“
І пил з листів розносить вітер,
І згарки розвіва малі.

Торкнулися не в одну нічку
Твоїх листів мої уста...
А нині? Кожну твою стрічку
Вогонь цілує палко так...

А там, а там, в твоїй хатині
Горить, горить мій кожний, лист.
Так спалюють вогні злочинні
Між нами золотистий міст.

І вже ніколи вранці - рано —
Твоїх листів не ждатиму...
І не напишу слів: „Кохана...“
В житті во вік проклятому.

Погас вогонь, погас так швидко.
Мій Боже! Таж у тім вогні —
Згоріла щастя мого квітка. —
Лишився пил — мій сум мені...

НЕВЖЕЖ?

Невжеж мине весна і літо,
Та осінь і зима мине,
А ти йдучи широким світом,
Ніде не стрінеш вже мене?

Невжеж ніколи ти не схилиш
Головки на мое рамя?
Невжеж без тебе до могили
Самотно помандрую я?

Душе моя! Невжеж ніколи
Ти не знайдеш собі сестри?
І вічно лиш у дружбі з болем
Йтимеш крізь бурі і вітри?

СТРІЧА.

Ти йшла по вулиці зі мною
Усміхнена, як гожий ранок
І показала ти рукою:
— „Поглянь! Ось там є мій коханок“.

І щось було в тім слові скрите,
Як втіха із любовним шалом.
Та мое серце вже пробите
Словами тими, мов кинджалом.

А я сміявся, мов на сцені —
Паяц, що власне щастя втратив.
Твій глум, слова твої шалені —
Страшніщі присуду Пилатів.

А він, щасливий твій любовник
Ішов так гордо, так безжурно, —
Не знав, чим серце мое повне,
Що муза ти мого „Ноктюрна“...

СПІЗНЕНА ГОСТИНА.

Ось та сама твоя кімната,
В якій колись найшов я рай.
Той сад, та яблуня кріслата —
І за садом той самий гай.

Ось тут у затишку з тобою
Я снів життя найкращий сон;
Там під березою сумною
Мене ти взяла у полон.

Все те саме. Така ж і осінь —
Як та колишня золота,
І я такий самий і досі,
Лиш ти не та, лиш ти не та.

Бо твої очі, що так ніжно
Всміхалися колись мені,
Тепер глядять на мене грізно
І в них лиш холод, лютий гнів.

А з твоїх уст, як цвіт рожевий,
Що їх співав я мов нектар. —
Падуть слова грізні, сталеві,
Мов стріли, що несуть удар.

Все те саме. Нема обнови,
І гості ті самі у вас.
Лиш в гостях вже нема любови
Вона померла від ураз.

Все те саме. Лиш ти змінєш
Цей рай мій давній в клятий ад,
Бо ти вже другого кохаєш
І йдеш на стрічу з ним у сад...

НА ВУЛИЦІ.

Нераз приходиш біля мене
Така холодна і байдужа.
Мов пролетить крило студене
Вітрів, коли зима і стужа.

Ані привіту, ні поклону.
Ідем чужі і незнайомі,
Лиш біль мій пісню похоронну —
Співа на вмершому фантомі.

Проходиш горда і вродлива, —
Як ворога мене минаєш.
Погас, погас огонь Хорива,
І вже ти ним не запалаєш.

Але повір, що і сьогодні
Дам скарби всі, і срібло, злато.
Лише покинь свій гнів холодний,
Поговори бодай, як з братом.

СЛІПЕЦЬ.

Занадто я тебе любив,
Тому тебе я втратив.
Так сонце спалює в день жнив
Колосся непожате.

Я був сліпцем, я отемнів
Зі щастя та із муки.
І жаль і шал і лють і гнів
Кидав тобі з розпуки.

Нераз сліпець собі знайде
Перлину край дороги,
Але видющий украде, —
І знов сліпець убогий.

Лежить проклін, важкий проклін
На долі чоловіка:
Лиш те цінити вміє він,
Що втрачене на віки.

А що здобуте, те він сам
Руйнує, як уміє.
І щастя все явиться нам,
Лише у снах і мрії.

Прогнав тебе, прогнав я сам,
А нині — ув одчаю,
Молюсь невідомим Богам:
— „Верніть її, благаю!“

ТВОЇ І МОЇ СЛЬОЗИ.

Була така одна хвилинка,
Перед літами ще колись:
Я гнівався, ми розійшлись
І ти заплакала єдина.

Поплили твої дрібні сльози
І гнав тебе за мною біль.
І вибачив я гріх тобі,
На пестоці змінив погрози.

Вернувся я до тебе хутко,
Цілунок випив сльози з вії,
І клявся — „я на віки твій“.
Любов цвіла як незабудька...

А нині вже цілі потоки
Я за тобою сліз пролив.
Та не втихає вже твій гнів. —
На глум береш мій біль глибокий,

А нині ти вже не приходиш
Утерти сльози з віч моїх.
В твоїх словах наруга, сміх,
Як блискавки у день негоди...

ЕПІЛОГ.

Ти покохала другого, кохана.
Надармо зов пісень.
Бо той твій другий — буря провесняна,
А я осінний день.

Ти відійшла на віки, гей на віки, —
Бо той любовник твій,
Безжурний буйний, як у горах ріки,
А я мов хрест сумний.

Гей вділетіла моя пташка біла
В ясніший край, вирій!
Осінних слот любити не хотіла,
Хоч клітку сріблом крий.

Ти відійшла, тебе вже не завернуть
Благання, ні пісні;
В любови серце є немилосерне —
Не знає ласки, ні.

Тебе нема. Не кину я прокльону
На білий цвіт лілей.
Тиж не могла змінить життя закону:
„ПАНТАРЕЙ“.

1929.

САМ ДО СЕБЕ.

Поете! Більше Вертером не будь!,
Бо бути ним так дуже, дуже смішно,
Бо нині, завтра всі омани вмуть:
Комічним буде все, що ти прожив трагічно..

На світі все мина. І муза всіх пісень
Йдучи в обійми п'яного профана,
Веселим глумом лиш згадає день,
Коли твоя душа була неначе рана.

Повір мені: любов лише вітрець,
Весняний легіт, що за мить минає.
Безумний тільки вітрові, як жрець
Офіри й пісні на престол складає.

Повір, що музи всі є родом не з небес.
Найкраща навіть з них дочка землі та Еви,
Що любить не глибінь сумну, а ясність плес
І радше ніж Богам, поклониться тельцеві.

Хай світ буде тобі не сценою для драм
А фарсою, в якій любов — то жарт дитинний,
Бо ти смішним є все, як не смієшся сам.
Тож смійся все, хоч кров із болю з серця рине.

Поете! хай трагедія твоя
Буде остання, та остання рана.
І Вертером не будь, що в себе сам стріля.
Вже краще одягни хоч маску Дон-Жуана.

1. XI. 1929.

ІЗОЛЬДА.

Я звав тебе Ізольдою нераз,
Бо як Трістан, знайшов я в тебе ліки.
І вірив, що щаслив буду во віки,
Як на хвилину в серці біль погас.

Та вже закон життя торкнувся й нас:
Пізнали й ми, що все пливе, як ріки,
Що душі дві все ділить яр великий,
Що кожную радість мусить вбити час.

Ізольдо! Нині вірний твій Трістан,
Згубивши й тіль ілюзій та оман —
Стоїть спокійний, визволен з надії.

Велику мудрість дала мені ти:
Що на землі нам щастя не найти, —
Що кожна розкіш вяне, попеліє.

— 0 —

11

51) Труб 44 коп

РА

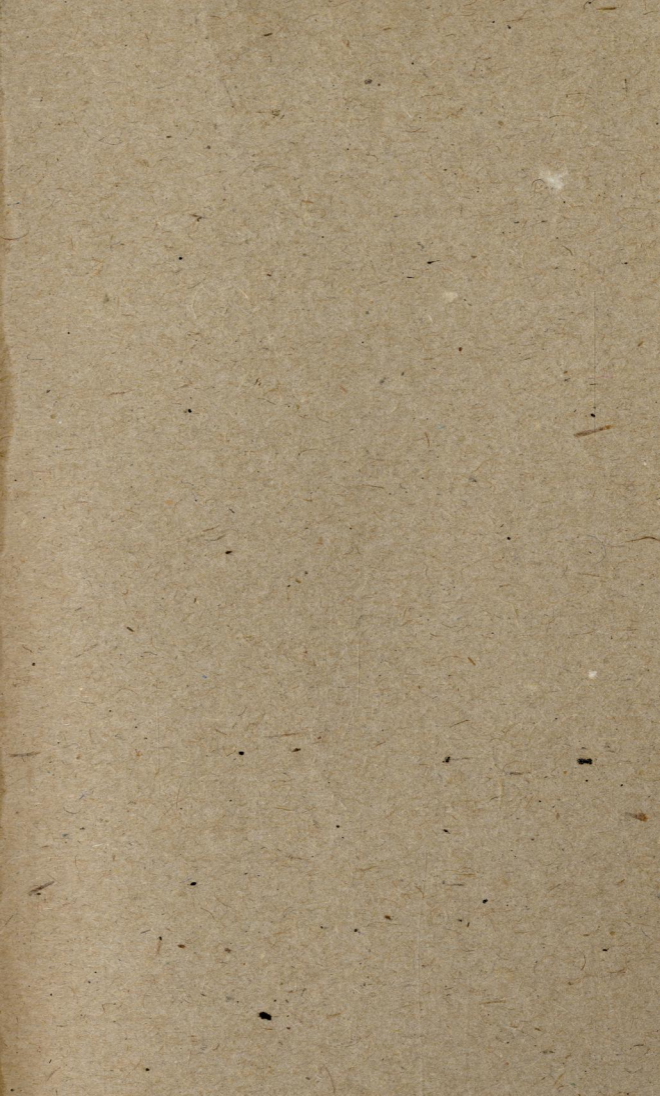
156

1986)

Тогож автора вийшли досі такі твори:

- 1) „ШУКАЮ ЛЮДИНИ“ — збірка військових
нарисів.
- 2) „НЕНАВИСТЬ І ЛЮБОВ“ — поезії.
- 3) „ГНІВ“ — збірка новель. Видання „Русалки“
- 4) „ПОЕЗІЇ. — Видавництво „Новина“ 1923.
- 5) „РОДИННА ТАЙНА“ — песа на 3 дії.
- 6) „ГУЦУЛЬСЬКИЙ КУРІНЬ“ — поема. Прага,
1927.

Приготовляється до друку книжка
новель: „Іхав стрілець“.

РН 156

Ол. Басіи.

За щастя оманюю...